

ALTYAPI UYGULAMALARINDA 2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNU İLE 4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNUNUN KARŞILAŞTIRILMASI

4774 sayılı Kamu İhale Kanunu ile 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu arasındaki farklar ihale aşamasındaki farklılıklar ve uygulama aşamasındaki farklılıklardan adıyla iki başlıkta yer alır. İhale aşamasındaki farklılıklar temel farklılıklar, ihale öncesi, ihale aşamasından sözleşme aşamasına kadarki dönem, diğer durumlar yönelik dört alt başlıkta ele alınmıştır. Uygulama aşamasındaki farklılıklarsa fiyat farkı uygulaması, iş artışının uygulanması, yeni fiyat oluşturulması, revize birim fiyat yapılması, hakediş ödemeleri, hakediş kesintilerine yönelik altı alt başlıkta ele alınmıştır.

İhale Aşamasındaki Farklılıklar

Ülkemizde 1983-2003 yılları arasındaki yirmi yıllık dönemde yapılan ihalelerin geneli 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu şartlarına göre yapılmıştır. 01 Ocak 2003 tarihinde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunun yürürlüğe girmesiyle kamunun yaptığı ihalelerin büyük kısmı bu kanuna göre yürümektedir. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu yapılırken 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu temel alınmış, kanun bunun üstüne inşa edilmiştir. Böylelikle 2886 sayılı Devlet İhale Kanunundaki sorunlar, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile çözülmüştür

Temel farklılıklar Tanımlar ve kavramlar

4734 sayılı Kamu İhale Kanunun ilgili 4'üncü maddesindeki "tanımlar" bölümünde yer alan "tedarikçi, danışmanlık, ortak girişim, ihale usullerini belirleyen ön proje-kesin proje ve uygulama projesi gibi" terimler 2886 sayılı Devlet İhale

Kanununda bulunmamaktadır

İlgili kurum ve kuruluşlar

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre il özel idareleri, belediyeler, genel bütçedeki kurumlar ihalelerini bu kanun kapsamında yapmaları zorunludur. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunuyla bu kurumların kapsamı genişletilmiş, bu kurumlara döner sermayeli kurumlar, mesleki kuruluşlar dışındaki birlikler, bağımsız 23 bütçeli kurumlar ilave edilmiştir. Böylelikle ilgili kurumların kapsamı geniş tutularak idarelerin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu yürürlükteyken kullandıkları "İdaremiz, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu kapsamındaki kuruluşlardan biri olmadığından ihaleyi bu kanun kapsamı dışında yapar ve ihaleyi istediği firmaya verme serbestliği vardır" ifadesinin önüne geçilmiştir

İş kapsamları

2886 sayılı Devlet İhale Kanununda ihaleler alım, satım, hizmet, kira, yapım, mülkiyetin gayri ayni hak tesisil7 şeklinde yapılırken 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda kanun kapsamındaki tüm kurumların her türlü mal, hizmet veya yapım işlerini kapsamaktadır.

Kanunların temel felsefeleri: Hem 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hem de 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun temel felsefesi ilgili kanunlardaki "İlkeler" maddesinde belirtilmiştir. 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 2'nci maddesinde "İhtiyaçların en iyi koşullarda ve zamanında karşılanarak ihalelerin açık ve rekabeti artırmasına yönelik yapılması esastır" ibaresi yer alırken 4734 sayılı Kamu İhale Kanunun 5'inci maddesinde;

- İdare ihalelerin gizliliğini, ihalelerde eşitlik / saydamlık sağlayarak kaynaklarınv verimli kullanılmasını, ihtiyaçların da makul koşul / zamanda yerine getirilmesine yönelik olduğunu,
- İdarelerin yaklaşık maliyetinin gizliliğine önem verme

gerektiğinin,

– Eşik Değerin altındaki ihalelerde yapım ihalelerinin, mal veya hizmet ihaleleriyle aynıv ihale kapsamında yapılamayacağı ,

– İdarelerin, ihalesi yapılacak işin önce ödeneğini bulup daha sonra ihalesine çıkabileceklerini,

-İdarenin, Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporu gerektiren işin ÇED raporunuv aldıktan sonra o işin ihalesini yapılabileceği, yer alır.

İhale ödeneği

2886 sayılı Devlet İhale Kanunda, bir işin ihaleye çıkılabilmesi için o işe ait ödeneğin ayrılması zorunlu değildir. Bu da yatırım sürelerinin uzayıp, işlerin atıl kalmasına neden olmuştur. Bu yüzden 4734 sayılı Kamu İhale Kanunun çalışmaları yapılırken bu konuya dikkat edilmiştir.

Nitekim 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda “Ödenek planlaması yapılmamış her türlü işin ihalesinin yapılamayacağı” ibaresine yer verilmiştir. Böylelikle firmanın, işi zamanında bitirdiğinde, ödemede sıkıntı olmayacağını bilmesi işlerin zamanında bitmesini sağlamıştır. Devletin kaynak israfının da önüne geçilmiştir

Yerli isteklilere yönelik avantajlar

Her ülkede yapılan ihalelerdeki gibi ülkemizdeki ihalelerde de yerli firmaları yabancı firmalara karşı korumaya yönelik tedbirler mevcuttur. 2886 sayılı Devlet İhale Kanununda; yapılan ihalelerde %15 oranı geçmemek kaydıyla Bakanlar Kuruluna yerli firma lehine avantaj sağlama imkânı tanımıştır.

Ülkemizdeki ihale sayılarının çokluğu göz önünde bulundurulduğunda bu durum Bakanlar Kurulunu gereğinden fazla

meşgul etmekteydi. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu düzenlenirken ilgili 63'üncü maddesinde eşik değer tanımlanıp, buna göre eşik değerın altındaki ihalelere sadece yerli firmaların katılması, üzerindeki ihalelerde ise 2886 sayılı Devlet İhale Kanunda olduğu gibi yerli firmalara kullandıkları yerli ürünlerde %15'e kadar avantaj imkânı sağlamıştır. Ancak, yerli firma, ihaleye yabancı firmayla ortak girişim olarak katıldığında bu avantajdan yararlanamayacaktır.

İhale öncesi

İhale komisyonu yetkilisi

2886 sayılı Devlet İhale Kanunda komisyon üyesi en az üç kişiden oluşur. İhale yapım işi türündeyse ihale komisyon üyelerinden en az bir üyesinin işin uzmanı olması gerekir. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda üye sayısı beş, uzman sayısı ise ihalenin türüne bakılmaksızın iki olarak verilmiştir.

İhale yetkilisi

2886 sayılı Devlet İhale Kanununda "ita amirleri" ifade edilmiş olmasına karşın, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda "kişi usulüne uygun yetki devri yapılmış görevlidir" diye ifade edilmiştir.

İhale işlem dosyası

Bu dosya, ihaleyle ilgili tüm evrakların bulunduğu dosyadır. Bu duruma, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunun ilgili 15'inci maddesinde; 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda da ilgili yedinci maddesinde yer verilmiştir. Dosyanın içerisinde onay belgesi, yaklaşık maliyet ya da tahmin edilen keşif, şartnameler, ilan, sözleşme taslağı, komisyon tutanakları gibi ihaleyle ilgili çeşitli belgeler de yer almaktadır. 2886 sayılı Devlet İhaleler Kanunundaki dosya evrakları, işin ihaleye çıkılmasıyla tekliflerin verildiği zaman dilimini kapsarken,

4734 sayılı Kamu İhale Kanununda tekliflerin verilmesinden sonra ihalenin sonuçlanıncaya kadar devam ederek süreçteki tüm evrakların bulunduğu dosyadır

İhale ilanı

2886 sayılı Devlet İhale Kanunuyla ilgili 17'nci maddesinin 2'nci fıkrasında, keşif bedeli (yaklaşık maliyet) o yıl yayınlanan Genel Bütçe Kanunundaki bedelin üç katından fazlaysa Resmi Gazetede 10 gün öncesinden ilana verilmesi gerekmektedir. Bu sürenin kısa olması ihale katılımcıların ihaleye yeteri kadar hazırlanamaması ve yeterli düzeyde katılımın oluşmamasına sebebiyet verdiğiinden 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda bu süre uzatılmıştır. Kanunun 8'nci maddesine baktığınızda burada da karşımıza eşik değer kavramı çıkmaktadır. Yapılacak ihale açık ihale ve eşik değer üstündeyse en az 40 gün öncesinden ilan verilir. Pazarlık usulünde en az 25 gün, belli istekliler arasındaysa en az 14 gün öncesinden ilana verilmesi gerekir.

Yapılacak ihale uluslararası düzeydeyse 2886 sayılı Devlet İhale Kanununda belli zaman dilimi tanımlanmamışken 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda yukarıdaki ihale yöntemlerinin her birine 12 gün daha ilave edilerek ihale ilanına çıkılır

Yapılan ihalelere katılım koşulları

2886 sayılı Devlet İhale Kanunundaki yapım işlerinde firmanın yeterliliğinin gösteren müteahhitlik karnesi ve kanuni ikametgâhın bulunması gibi çeşitli belgeleri bulunduran firmalar ihalelere katılmaktadır. 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda gerekli belgeler kanunun 10'ncu maddesinde yer almaktadır. Bu belgeler arasında 2886 sayılı Devlet İhale Kanunundaki ikametgâh ve müteahhitlik karnesi gibi belgeler yer almamaktadır.

İhaleye katılamayacaklar: 2886 sayılı Devlet İhale Kanunda ihale aşamasındaki görevli kişiler ve bunların ikinci dereceye kadar kan bağı olan şahısların ihalelere katılmaları yasaktır.

Ayrıca kamu ihalelerinden geçici ya da sürekli yasaklı durumundaki kişiler de ihalelere girmeleri yasaktır. Bu yasak listesi, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda genişletilerek hileli iflas ettiğine karar verilen, terör suçundan ceza alan, yapılan ihaleye danışmalık hizmeti veren, ihaleyi yapan kurumla bağlantılı vakıf-dernek-birlik gibi kuruluşlara kadar uzanmıştır. Bunun yanında, kan bağı ikinci derece yerine üçüncü dereceye şeklinde değiştirilerek yürürlüğe sokulmuştur.

Yasaklamalar

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nda, yasaklama cezası verilen firmalar 1 yıla kadar yasaklama kararı alırlar. 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda süre değiştirilerek 1 ila 2 yıla kadar uzatılmıştır

Zeyilname yapılması

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nda, ihale yayınladıktan sonra ihale dokümanında değişiklik yapılamazken; 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda, idarelere zeyilname yapma imkânı tanınmıştır. Fakat ihale dokümanında yapılan değişiklik yazılı yapılır ve ihale gününden on gün önce düzenlenmesi gerekir

Yasak fiil ve davranışlar

Yasak durumu; 4734 sayılı Kamu İhale Kanunuyla 2886 sayılı Devlet İhale Kanununda aynıdır. Ancak 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda ayrıca rüşvet, bir isteklinin direkt ya da dolaylı birden fazla teklif vermesi durumlarına da yer verilmiştir.

Teminatlar

Geçici teminat ve kesin teminat türünde iki tür teminat vardır. Geçici teminat, firmanın vermiş olduğu teklifi geriye çekmemesi için firmanın teklif anında vermiş olduğu teminat tutarıdır. Kesin teminat, ihaleyi kazanan firmanın uygulama aşamasında işten vazgeçmemesine yönelik alınan teminat tutarıdır. Geçici Teminat oranı, 2886 sayılı Devlet İhale

Kanununda da, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda da en az %3'tür. Kesin teminat oranı 2886 sayılı Devlet İhale Kanununda en az %6'yken, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda bu oran firmanın aşırı düşük sınır değerin altında kalıp kalmamasıyla alakalıdır. Eğer firmanın verdiği teklif, sınır değerin üstündeyse kesin teminat tutarı yine 2886 sayılı Devlet İhale Kanunundaki gibi en az %6'dır. Fakat firmanın verdiği teklif sınır değerin altındaysa idarenin firmadan talep edeceği kesin teminat tutarı oranı %6 ila %15'i arasındadır

İhale komisyonu

İhale komisyonu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nda sadece ihale bedeline yönelik değerlendirme yapar. Diğer teknik değerlendirmeyi gerektiren işleri 27 teknik komisyon yapabilmektedir. 4734 sayılı Kamu İhale Kanun'unda yapım işlerinde komisyon üyelerinden en az iki kişinin işin uzmanı olması kuralı getirmiştir. Bu yüzden ihale komisyonu tüm belgelerin incelenmesinden sorumludur. Hatta ihale komisyonu, firmalardan aşırı düşük savunma isteme ve bunları reddetme yetkisi vardır

İhalede talep edilen belgeler: 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre ihalede uygulanacak uygun bedel kistası her sene Resmi Gazetede yayınlanan "Uygun Bedelde Kullanılacak Kriterler Hakkında Tebliğ" göre belirtilen ek özel şartnamelerde yer almaktadır. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'ndaysa firmanın ekonomik ve mali yeterliliğe yönelik belgeler, mesleki ve teknik yeterliliğe yönelik belgeler olmak üzere iki tür belge standarttı vardır. iki tür belge standart vardır. Ekonomik ve mali yeterlilik için bankalardan temin edilecek belgeler, istekli bilançosu, firmanın iş hacmini gösteren belgelerdir. Mesleki ve teknik yeterliliğe yönelik belgelerse firmanın mesleki faaliyetlerine ilişkin belgeler, iş deneyim belgeleri, firmanın personel ve makine durumuna ilişkin belgelerin bulunduğu belgelerdir

Uygun bedelin tespiti: 2886 sayılı Devlet İhale Kanun'unda

temel felsefe ucuzun değil en iyisinin alınması olduğundan uygun bedel, teklif edilen bedeller arasından her sene yayınlanan “Uygun Bedelli Tercihlerde Kullanılacak Kıstaslar Hakkındaki Teblięe’ göre belirlenir

4734 sayılı Kamu İhale Kanun’undaysa yaklaşık maliyet, piyasa rayiç kalemlerine göre belirlenir. Bu doğrultuda idare; ekonomik, mali, mesleki ve teknik yeterlilik sağlayan firmalar arasından ekonomik açıdan en avantajlı teklifi veren firmaya ihaleyi verir. Bu firma ihale koşullarını yerine getiremezse sözleşme imzalanmaz, ihale ekonomik açıdan en avantajlı ikinci en iyi teklifi veren firmaya verilir

Bütün tekliflerin reddedilmesi ve ihalenin iptali: 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun ilgili 39’uncu ve 40’ıncı maddelerine göre ihale komisyonu tüm teklifleri iptal edebilir. İdarelerin, talep eden firmalara iptal gerekçelerini bildirmesi zorunludur. 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’ndaysa bununla ilgili durum belirtilmemiştir. Ancak, 31’inci maddede ihalenin ita amirince iptal edilebileceği belirtilmiştir

Şikâyetlerin incelenmesi

Bununla ilgili 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nda herhangi bir madde bulunmamaktadır. Bu durum 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nda düzeltilerek ihalenin kanuna aykırılığı nedeniyle zarara uğrayan firmaya yazılı dilekçeyle başvuru yapmak imkânı tanınmıştır. Burada ilk etapta idarenin firmayla karşılıklı sulh ederek çözmesi beklenmektedir. Durumun devamında şikâyet başvurusunu takiben on gün içerisinde idarenin karar alması gerekir. Alınan karar ihaleye katılan bütün isteklilere üç gün içerisinde bildirilir. Firma şikâyetin devamında ısrarcı olursa Kamu İhale Kurumuna gidebilir.

Tahmini bedel / yaklaşık maliyet

2886 sayılı Devlet İhale Kanununda ihale öncesi belirlenen fiyat ihalenin sonucunu etkilediğinden firmalar verecekleri teklifte bu rakamı tahmin etmeye çalışıp tekliflerini bu fiyatı baz alarak vermektedirler. İdareler, bu bedeli ne kadar sağlıklı hesaplarsa ihaleyi alan firmanın uygulama safhasında işi o ölçüde düzgün çıkarmasına imkân sağlayacaktır. İdarenin belirlediği bedel işin gerçek değerinden yüksek tespit edilirse ihalelerde kaynağın israf edilmesine, az tespit edilirse de firmanın zarara uğramasına sebebiyet verecektir

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nda ihalede idarenin değerlendireceği bu değere tahmini bedel denilmiştir. Firmalar vereceği indirimi, belirtilen bu fiyatın üzerinden yapmaktadır. 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda bu tamamen değiştirilmiştir. Tahmini bedel kavramı yerine yaklaşık maliyet kavramı getirilmiştir.

Ayrıca 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun ilgili 9'uncu maddesinde, idarelere hesapladıkları yaklaşık maliyetlerin her türlü fiyat araştırmasını yapıp gizli²⁰ tutulması zorunluluğu da getirilmiştir. Böylece her yıl yayımlanan, eski adıyla Bayındırlık Birim Fiyatlarının referans alındığı uygulama bitmiştir. Bu durum ihale zamanına, ihaleyi yapan birimin koşullarına ve değişen başka koşullara göre hesaplanan yaklaşık maliyetin farklı olabilmesine imkân sağlamıştır

Yapım İşleri Uygulama Yönetmeliğinin ilgili maddesi gereğince, yaklaşık maliyet hesaplanmasında yapılacak fiyat üniversiteler, meslek odaları ve bu alandaki firmalardan gerekli araştırmalar tespit edilir. Kullanılacak ürünün malzeme, işçilik ve diğer giderlerinden sonra %25 yüklenici karı eklenir. Fakat idareler, genellikle piyasalarda gerçek fiyat bulunmasına yönelik araştırmaya gitmek yerine Çevre ve Şehircilik Bakanlığının, İller Bankası gibi çeşitli kurumların belirlediği birim fiyatlara göre Yaklaşık Maliyet belirlenmeyi tercih etmektedir. Bu da yaklaşık maliyetin çok sağlıklı

belirlenmediğini akla getirmektedir

İhale aşamasından sözleşme aşamasına kadarki dönem

Aşırı düşük teklifler

2886 sayılı Devlet İhale Kanununda; aşırı düşük bedel tespiti ile ilgili herhangi bir düzenleme yoktur. Bu durum uygulama aşamasında firmaların kalitesiz ürün çıkarmasına sebebiyet vermiştir. Bu yüzden 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hazırlanırken bu durum göz önünde tutularak ihaleyi en düşük teklif veren firmaya vermek yerine, kaliteli ürünle yapabilecek en düşük teklif sahibi firmaya verilmesi prensibi benimsenmiştir. Aşırı düşük teklif sorgulamasına yönelik en son 12 Haziran 2015 tarihinde Yapım İşleri Uygulama Yönetmeliğinde yapılan düzenlemeyle;

-Yaklaşık Maliyet, eşik değerin üçte birine eşit ya da üzerindeyse idare sınır değerin altında kalan firmalardan aşırı düşük sorgu istemek zorundadır.

-Yaklaşık Maliyet, eşik değerin üçte birine kadar ve açık ihale ya da 21b ve 21cv kapsamındaki pazarlık usulüyle yapılan ihalelerde idare sınır değerin altında kalan firmalardan aşırı düşük savunma istemeden reddedebilir, en düşük teklif veren firmaya işi verebilir veya aşırı düşük sorgu talep isteyebilir. Fakat idarenin bu üç durumdan hangisini tercih edileceğini ihaleden önce ilan etmesi gerekir.

-Yaklaşık Maliyeti, eşik değerin üçte birine kadar olan ve belli istekliler arasında ya da 21a, 21d, 21e kapsamındaki pazarlıklı usulüyle yapılan ihalelerde idarenin aşırı düşük teklif tespit ve değerlendirme yapmaksızın ihaleyi sonuçlandırması gerekir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun ilgili 40'ıncı maddesinde;

37 ila 38'inci maddeler ışığında yapılan değerlendirmeler açısından ihaleyi ekonomik açıdan en avantajlı teklifi veren isteklinin üzerinde bırakılır ibaresi yer almaktadır. Sorguya giren firma, vermiş olduğu teklifi ispatlayamazsa, ihale aşırı düşük sorguya girmeyen en düşük teklifli firmaya verilir

Kanun kapsamındaki ilgili uygulama yönetmeliğindeki altyapı uygulama işleriyle ilgili kısımda "idarenin tanımladığı yapım şartlarına uygun teklif edilen fiyatların uygun analizleri istenilir" denir. Komisyonun yaptığı değerlendirme sonucunda açıklama vermiş firmaların açıklamaları yeterli görülmediyse komisyon tarafından açıklama reddedilir. Bu 30 durumda aşırı düşük teklif sorgusunun istenildiği ihalelerde ihale komisyonu, sınır değerin hemen üstündeki ilk teklifi en avantajlı teklif olarak ihaleyi neticelendirir.

Aşırı düşük sorguya yönelik süreye dair 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa bağlı Kamu İhale Genel Tebliğinin aşırı düşük teklif verilmesi bölümünde özetle; "ihale komisyonu, ihaledeki önemli kalemleri sorguya giren firmalara göndererek beş gün ve yukarısı iş gününde firmaların açıklamasını ister" denmektedir

Şayet Devlet İhale Kanunu'ndaki gibi ihaleler aşırı düşük sorgu yapılmadan en düşük teklifi veren firmaya verilseydi firmalar uygulama aşamasında imalatları sözleşme ve şartnamelerdeki standartlara göre yapmayacaktı. Bu yüzden Kamu İhale Kanunundaki, aşırı düşük sorgu bu durumlara karşı emniyet sigortası niteliğindedir.

Kamu İhale Kurumuna gelen şikâyetler arasında ilk sırayı aşırı düşük fiyat sorgusuna yönelik şikâyetler teşkil etmektedir. Bu yüzden, genellikle altyapı uygulamalarında, yapılan birim fiyatlı yaklaşık maliyet çalışmasında fiyatların iyi araştırılıp analiz edilmesi gerekmektedir. Düzenlenmiş her türlü birim fiyat analizine dayalı hesaplamalarda da malzeme, işçilik, makine gibi maliyet kalemlerinin üstüne yüklenici

karı ve genel gider ilave edilir. Ayrıca bu maliyette all-risk sigorta gideri, teminat masrafları, firmanın çalıştıracağı personel giderleri, şantiyenin ilk kurulum masrafları da dahildir

İş deneyim belgeleri

Yüklenicilerin, ihalelere girebilmeleri için uygulama safhasında daha önce yaptığı işleri ispatlamaya yönelik bir belge alması gerekir. Bu nedenle uygulama safhasında yapılacak işler firmanın daha sonraki gireceği ihaleleri etkileyecektir. Bir firmanın 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa göre uygulama safhasında aldığı iş bitirme belgesine;

İşin geçici kabulü yapıldıysa,

İlk keşif bedelinin %70'ini geçmesi kaydıyla, uygulama safhasında ceza almayıp işin %90'ını gerçekleştirdiyse,

Kamu İhale Kanunu hazırlanırken uygulama safhasında bazı sorunların olduğu tespit edildiğinden bunlara dikkat ederek aşağıdaki şekilde düzenleme yapılmıştır

İşin geçici kabulü yapıldıysa

Geçici kabulü henüz yapılmamış fakat ilk sözleşme bedelinin %80'inden az olmamak kaydıyla gerçekleşen işlerse,

Mühendis veya mimarlarsa ilk sözleşme bedelinin en az % 80'ini denetlemiş ya da yönetmiş ise belge verilir.

Teknik yeterliliğe ilişkin iş bitirme belgesi firmanın uygulamadaki yapabilirliğini gösterdiğinden önemli bir belgedir denilebilir.

İş deneyim belgesinin asgari tutarı: 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre ihale edilen işlerin iş bitirme belgesi ihaledeki teklif bedelinin en az %30'u olmalıdır. 4734 sayılı

Kamu İhale Kanununda bu oran %50'ye çıkarılarak işin yapılabilirliği artmıştır

Benzer İşler

2886 sayılı Devlet İhale Kanunda, benzer iş ifade edilirken bina ve bina dışındaki işler olarak ayrılmıştır. Bina işlerinde, hangi türde bina işi olursa olsun bina işlerine yönelik benzer iş sayılmaktadır. Bunun dışında kalan yol, baraj, altyapı gibi işler aynı benzer iş sayılmış, herhangi birinden alınan iş bitirme belgesi hepsi için geçerli kabul edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre hazırlanan ihalelerdeki Benzer işleri Grupları Tebliğinin ekindeki "Benzer İş Grupları" listesine göre kabul edilmiştir. Bu liste altyapı işleri, üstyapı (bina) işleri, sıhhi tesisat ve mekanik tesisat işleri, elektrik işleri, elektronik ve iletişim işlerinden oluşmaktadır. Ayrıca altyapı işleri ondokuz, üstyapı işleri üç, sıhhi tesisat ve mekanik tesisat işleri dört, elektrik işleri altı, elektronik ve iletişim işleri dokuz tane alt benzer iş grubunu da ayrılmıştır. Böylelikle 2886 sayılı Devlet İhale Kanunundaki gibi uygulama aşamasında farklı sektörde iş bitirmesi olan firmanın ihtisası olmadığı işi alamamasını sağlamıştır. Bu durum özellikle altyapı uygulamalarındaki sorunları çözmüştür

Emanet yöntemiyle yaptırılacak işler

Emanet yöntemiyle yaptırılacak işler, 2886 sayılı Devlet İhale Kanununda emanet komisyonları veya taşeronluk şeklinde yapılırken 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda Doğrudan Temin yöntemiyle yapılmaktadır. Bu işlerde teminata ya da ilan

yapılmasına gerek yoktur

Şartnameler

Tip Şartnameleri, 2886 sayılı Devlet İhale Kanununda Bakanlar Kurulu belirlerken 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda Kamu İhale Kurumu belirlemektedir

Sözleşme

4734 sayılı Kamu İhale Kanununda altyapı uygulamalarındaki projeler genellikle ön ve kesin proje olduğundan sözleşmeler birim fiyatlı, uygulama projesi yapılan üstyapı işlerinde anahtar teslim götürü bedelli imzalanır. 2886 sayılı Devlet İhale Kanundayla uygulama projesi olmadığından sadece altyapı işlerinde değil üstyapı işlerinde de sözleşmeler birim fiyatlı yapılır.

Fiyat farkı uygulaması

Fiyat farkı uygulaması, 2886 sayılı Devlet İhale Kanununda 88/13181 sayılı Eskalasyon Fiyat Farkı Kararnamesine göre hesaplanırken 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) yurtiçi üretim fiyat endeksine (Yİ-ÜFE) göre hesaplanmaktadır. Eskalasyon kararnamesindeki fiyat farkı hesabı malzeme bazında ayrı ayrı hesaplanmasına karşın 4734 sayılı Kamu İhale Kanunundaki fiyat farkında çimento, işçilik, demir-çelik, akaryakıt, kereste, bunların dışındaki malzemeler, işçilik ve makine-ekipman amortisman olarak yedi ana kriter belirlenerek tek bir seferde hesaplanır. Böylelikle hakedişlerin hazırlanma süreleri kısalmıştır

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu: 2886 sayılı Devlet İhale Kanunundaki fiyat farkı uygulamaları 88/13181 sayılı Eskalasyon Fiyat Farkı Kararnamesine göre hesaplanmaktadır (Bakanlar Kurulu Kararı, 1988). Bu kararname 1988 ile 2003

yılları arasında yürürlükte kalmıştır, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun yürürlüğe girmesiyle yürürlükten kalkmıştır. Bu kararnamenin esasları aşağıda belirtilmiştir

İhalenin usul ve şekline göre fiyat farkı uygulaması: Kararnamenin 4'üncü maddesi uyarınca her iş kaleminde uygulanacak fiyat farkı ihalenin yapılış şekline göre her yıl ayrı 34 ayrı hesaplanmaktadır. Fiyat farkının ödemesi ya da kesintisi de ek ödeme şeklinde yapılır. Bu hesaplama yöntemlerini; birim fiyat esasına göre eksiltme ile yapılan ihalelerdeki hesaplama, birim fiyat esasına göre ne zamlı yapılan ihalelerdeki hesaplama, teklif birim fiyat esasına göre yapılan ihalelerdeki hesaplamalardır

Birim Fiyat Esasına Göre Eksiltmeyle Yapılan İhalelerdeki Hesaplama: Her poz için fiyat farkı ayrı hesaplanır. Sözleşmedeki ihale yapılan indirim sözleşme birim fiyatına ve fiyat farklarına aynen yansıtılır.

Birim Fiyat Esasına Göre Zamlı Yapılan İhalelerdeki Hesaplama: Eksiltmev yöntemiyle aynı hesaplama yöntemi uygulanır.

Teklif Birim Fiyat Esasına Göre Yapılan İhalelerdeki Hesaplanma: Her poz için fiyatv farkı ayrı ödenmektedir. Yüklenici tarafından yapılan indirim varsa bu indirim teklif birim fiyatına olduğu gibi yansıtılmasıdır

İmalat tespiti ve hesap esasları

Bir yıldan fazla süren işlerde, yıl sonunda yapılan imalatlar bir tutanakla tespit edilir. Bu tutanaktaki imalat miktarları o yıl düzenlenen son hakedişteki imalat miktarından az olamaz.

Gerek kesin gerekse ara hakedişlerin ödenmesinde herhangi bir pozun miktarında artış ya da azalış tespit edildiyse hakediş ödemesindeki artış/azalış kesinleştiği yılın fiyatlarına göre yapılmaktadır. Fakat sözleşmede inşaatın belli aşamasında

ödenecek zamlar yer aldıysa imalatın fiilen yapıldığı yılın fiyatları dikkate alınır.

Malzeme fiyat farkı hesabındaki fiyatlar: Malzeme fiyat farkı hesaplanmasında, malzeme türüne göre kamu kurumlarınca üretilen ürünler veya maliyetini kamu kurumunun belirlendiği ürünlerin fiyatları kullanılır

Yurt içi – yurt dışı malzeme satın alınması

İşin uygulanması esnasında ortaya çıkan zorluklar nedeniyle yüklenici firma idarenin yazılı onayını almak kaydıyla bir ürünü yurtiçi/yurtdışından temin edebilir. Yüklenici tedarik ettiği ürünün bedelini idarenin yetkili gördüğü kuruluşlardan onaylı satış faturasıyla tespit ettiği KDV'siz fiyatla sözleşme yılındaki rayiç fiyat arasındaki tutar kadar ödemeyi idareden tahsis eder

İki kanunun kıyaslanması

2886 sayılı Devlet İhale Kanununda fiyat farkı uygulanan malzemelere görev hesaplanırken, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda uygulanan malzemenin yanında işçilik ücretleri de hesaplanmaktadır. Böylelikle fiyat artışları daha sağlıklı hesaplanabilmektedir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanununda fiyat farkı hesabı karışıkken 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda basittir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunundaki fiyat farkı hesabında işi etkileyen inşaatv imalatları dışındaki (iş makinesi, inşaat dışı malzemeler gibi) çeşitli durumlar hesaba katılmazken 4734 sayılı Kamu İhale Kanunda hesaba katılmaktadır.

2886 sayılı Devlet İhale Kanununda fiyat farkı kapsamında alınan malzemenin tutanağının tutulması gerekirken zamanla beyana aykırı fatura düzenlenmesi engellendiğinden 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda tutanak tutulmasına gerek kalmamıştır.

2886 sayılı Devlet İhale Kanununda fiyat farkı kapsamında malzemenin hangi imalattav kullanıldığına bakılmaktadır. Bu da uygulama aşamasında çeşitli zorluklara neden olduğundan 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda bu durum düzeltilmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanununda bir imalatın fiyat farkı kalem bazındav hesaplandığından artış tutarı gerçek piyasa fiyatını yansıtırken 4734 sayılı Kamu İhale Kanunundaki hesaplamalarda TÜİK'in aylık endeksi baz alındığından artış tutarı gerçek piyasa fiyatını yansıtmamaktadır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunundaki fiyat farkı işçilik, makine, mazot ve benzinev bağlı olduğundan genellikle 2886 sayılı Devlet İhale Kanunda hesaplananlara göre az farkla da olsa fazla çıkar